

STATISTIKANÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tallinn

16.06.2017 nr 4 sn

Algus kell 10.30, lõpp kell 12.30

Juhatas: Tõnu Kollo

Protokollis: Meliita Niklus

Võtsid osa: Ilmar Lepik, Kätlin Mandel, Mart Mägi, Liisa Ojangu, Allan Puur, Margus Sarapuu, Hede Sinisaar, Marko Udras

Puudusid: Ülo Kaasik, Taavi Kand, Urmet Lee, Hannes Pahapill

Kutsutud:

Statistikaameti statistika levi osakonna planeerimise peaspetsialist Reet Romanov

Statistikaameti peadirektori asetäitja Tuulikki Sillajõe

Eesti Panga statistikaosakonna juhataja Jaanus Kroon

Rahandusministeeriumi halduspoliitika osakonna peaspetsialist Peeter Viigimets

Tervise Arengu Instituudi tervisestatistika osakonna juhataja Natalja Eigo

PricewaterhouseCoopers (PwC) juhtivkonsultant Erki Mägi

Päevakord:

1. Riigihanke „Ekspertteenuse tellimine Statistikaameti tegevuse efektiivsuse parandamiseks“ vahetulemuste (statistikatööde analüüs) tutvustus;
2. Statistikaameti 2018.-2022. aasta statistikatööde loetelu kohta statistikanõukogu arvamuse kinnitamine Rahandusministeeriumile esitamiseks;
3. Ülevaade Statistikaameti valmisolekust EL eesistumiseks.

Otsustati:

Kinnitada päevakord.

1. Riigihanke „Ekspertteenuse tellimine Statistikaameti tegevuse efektiivsuse parandamiseks“ vahetulemuste (statistikatööde analüüs) tutvustus, Erki Mägi.

Projekti eesmärk on tuvastada Statistikaameti (SA) tegevuse efektiivsuse parandamise võimalusi.

Projekt viiakse läbi kolmes etapis:

1. etapp – statistikatööde analüüs (veebruar-juuni 2017);
2. etapp – organisatsioonianalüüs, sh tööanalüüs, personali- ja IT süsteemide analüüs (juuni-september 2017);
3. etapp – juhtimissüsteemi analüüs (september-detsember 2017).

Lõppraporti üleandmine ja esitlusseminar toimub detsembris 2017.

Esimese etapi eesmärk oli statistikatööde nimekirja analüüsida ning välja pakkuda, millised tööd saaks ära jätta. Eesmärk muutus töö käigus ning PwC analüüsis seda, kuidas saaks iga-aastast statistikaprogrammi koostamist paremaks muuta.

Järeldused pärast 1. etapi läbimist:

- SA on üritanud leida võimalusi ebavajaliku statistika tuvastamiseks, kuid see lähenemine ei ole alati tulemuslik olnud. SA on lähtunud statistikatöö, mitte väljundnäitaja tasemest.
- Tööde valikul tuleks lähtuda väljundnäitajatest ning välja selgitada neid kohustav õiguslik alus.
- Süsteem ministeeriumidelt tagasiside kogumiseks ja haldamiseks on kohati puudulik.
- Statistikaprogrammi koostamisel esineb probleeme andmete haldamise osas.

Töögrupi soovitused:

1. Statistikaprogrammi koostamisel on vajalik määrata väljundnäitajate kaupa peamine avaliku huvi esindaja ehk konkreetne tellija.
2. Statistikaprogrammi koostamisel on vajalik määrata statistikatööde väljundnäitajate tasemel väljundnäitaja õiguslikud alused ning nende kohustuslikkus.
3. Statistikaprogrammi koostamisel on vajalik välja töötada põhimõtted (sh periood), mille alusel kontrollitakse ja valideeritakse EL õigusaktidest või rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevate väljundnäitajate jätkuva tootmise vajadust.
4. Statistikaprogrammi koostamisel on vajalik välja töötada efektiivsem ja kontrollitum sisendi ja tagasiside andmise protsess.
5. Statistikaprogrammi koostamise protsessi esimeses etapis on otstarbekas küsida sisendit ja tagasisidet siseriikliku tellimuse alusel toodetavate väljundnäitajate kohta nende põhitellijatelt.
6. Teisese kasutusvajaduse puudumisel on otstarbekas kontrollida nimetatud väljundnäitajate kasutatavust veebikasutuse andmete alusel.
7. Kui tegevuste tulemusena selgub, et kasutusvajadus puudub, tuleks muude oluliste põhjenduste puudumisel väljundnäitaja programmist välja arvata.

Arutelu ja ettepanekud:

Väljundnäitajate õigusliku aluse väljaselgitamise vajalikkuse osas jäi nõukogu töögrupi soovitustest erinevale seisukohale. SA on väljundnäitajate osas jälginud kasutatavust. Euroopa uus sotsiaalstatistika raammäärus ei fikseeri kohustuslike tööde osas väljundnäitajaid, seetõttu õigusliku aluse otsingud ei ole perspektiivis asjakohased. Euroopa statistikasüsteem peab tagama teema valdkonna andmete kogumise ja näitajad.

Tõdeti, et töögrupi soovitused 5-7 kajastavad SAs juba kasutatavat monitoorimissüsteemi.

SA ei ole hetkel fikseerinud, kui palju statistikatööde väljundnäitajaid täpselt leitakse. Poole aasta jooksul tuleks kõik väljundnäitajad läbi vaadata, et aasta lõpuks täpne ülevaade saada..

Statistikanõukogu soovib kokkuvõtet ka projekti 2. etapi tulemustest.

Otsustati:

1.1 PwC teeb oktoobris statistikanõukogule kokkuvõtte projekti teisest etapist.

1.2 Võtta info teadmiseks.

2. Statistikaameti 2018.-2022. aasta statistikatööde loetelu kohta statistikanõukogu arvamuse kinnitamine Rahandusministeeriumile esitamiseks, Reet Romanov.

Arvamuse kavand on kokku pandud statistikanõukogu liikmetelt laekunud sisendi põhjal. Sel aastal keskendub nõukogu arvamus probleemidele SA rahastamisel.

Kui tulenevalt statistikatööde tsüklilisusest on mõnel aastal võimalik raha ümber tõsta selliselt, et teha ühekordseid arendustöid, siis pikemas perspektiivis tekib probleem ka selliste tööde jätkusuutlikkusega. Jätkuvalt on rahuldamata suur osa siseriiklikku statistikanõudlust. Probleeme võib tekitada ka uus sotsiaalstatistika raammäärus, mis nõuab paindliku eelarve kujundamist.

Statistikanõukogu arvamuse kokkupanemiseks jääb võimalus täiendusettepanekute saatmiseks. Need tuleb esitada hiljemalt esmaspäeva, 19.06 õhtuks, et siis nõukogu arvamus 22.06 ära saada.

Otsustati:

2.1 Täiendusettepanekud arvamuse sisu kohta saata hiljemalt esmaspäeva, 19.06 õhtuks Meliita Niklusele aadressile meliita.niklus@stat.ee.

3. Ülevaade Statistikaameti valmisolekust EL eesistumiseks, Tuulikki Sillajõe.

SA jaoks seisneb Eesti eesistumine peamiselt EL nõukogu statistika töögrupi (CWPS) juhtimises. See tähendab, et liikmesriikidega tuleb kokku leppida Euroopa Komisjoni esitatud määruste tekstide täiendustes ning hiljem seda täiendatud teksti Euroopa Parlamendi ees kaitsta.

2016. aastal selgitas SA välja, millised eelnõud võivad Eesti eesistumise ajal menetlusse tulla. Loodi eesistumise meeskond, koolitati meeskonda ja koostati eelarve.

2017. aasta esimeses pooles koostati iga eelnõu kohta teemaleht ja kooskõlastati need kaasvastutavate ministeeriumidega. Koostati eesistuja ja trio (EL nõukogus teevad tavapäraselt tihedamat koostööd kolm järjestikust eesistujat, kes praegusel juhul on Eesti, Bulgaaria ja Austria, kes võtavad eesistumise üle eelmiselt triolt, kes olid Holland, Slovakkia ja Malta) tööplaani ning liituti Eurostati peadirektori partnerlusgrupiga.

1. juulist avab Statistikaamet Euroopa Liidu nõukogu eesistumisele pühendatud veebilehe www.eu2017.stat.ee.

Eesti eesistumise ajal on CWPSi menetluses 7 määrust:

1. EL statistikaprogrammi pikendamine 2018-2020 (ESP);
2. Sotsiaalstatistika raammäärus (IESS);
3. Põllumajandusüksuste statistika määrus (IFS);
4. Territoriaalsete üksuste klassifikaatori määrus (TERCET);
5. Ettevõtlusstatistika raammäärus (FRIBS);
6. Kogurahvatulu statistika määrus (GNI);
7. Kehtivate määruste Lissaboni lepinguga kooskõlla viimise määrus (Omnibus).

Esimesed kuus määrust on CWPSi menetluses ametlikult. Omnibus menetleb nn eesistuja sõprade grupp, mis koosneb liikmesriikide EL juures asuvate esinduste juristidest, kuid kelle jaoks CWPS on lubanud statistika peatüki kohta liikmesriikide ühise seisukoha kokku leppida.

Eesti prioriteedid on IFS ja GNI, mille puhul on eesmärk leppida kokku liikmesriikide kompromisstekst. TERCETiga seisavad ees triloogid Euroopa Parlamendiga. ESP puhul tuleb korraldada selle avaldamisega seonduv. FRIBSi puhul on kavas selgitada liikmesriikide arvamused välja kirjaliku konsultatsiooniga. IESS menetlemine sõltub sellest, kui palju muudest eelnõudest aega üle jääb.

Eesti on plaaninud CWPS 6 töökoosolekut.

SA eesistumismeeskonnas on 5 inimest, aga iga määruse jaoks on SAs määratud ka sisuekspert.

Otsustati:

3.1 Võtta info teadmiseks.

LISAD:

1. Ekspertteenus Statistikaameti tegevuse efektiivsuse parandamiseks. Projekti 1. etapi tulemuste ülevaade.
2. Statistikaamet EL Nõukogu eesistumiseks valmistumas.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnu Kollo
Koosoleku juhataja

Meliita Niklus
Protokollija